

บทเรียนที่ 5

การจัดทำบททดลองและกระดาษทำการ

หัวข้อเรื่อง (Topics)

5.1 ความหมายของงบทดลองและกระดาษทำการ

5.2 การจัดทำงบทดลอง

5.3 การจัดทำกระดาษทำการ

5.1 ความหมายของงบทดลองและกระดาษทำการ

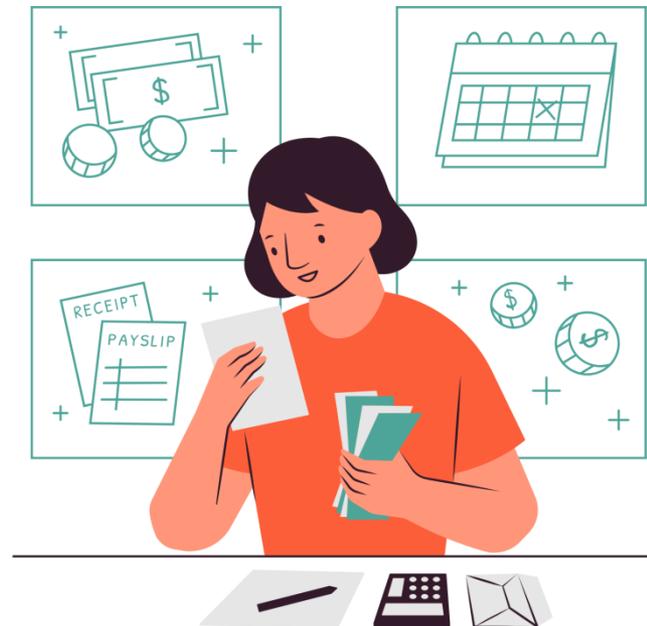
งบทดลอง (Trial Balance) หมายถึง งบที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงยอดคงเหลือของบัญชีต่าง ๆ เป็นรายงานทางบัญชีที่ช่วยพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชีทุกรายการที่เกิดขึ้นในวันสิ้นงวดบัญชี ซึ่งจะจัดทำขึ้นตามรอบการบัญชี อาจมีการกำหนดเป็นรอบ 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน หรือรอบ 1 ปี

กระดาษทำการ (Work Sheet) หมายถึง กระดาษร่างที่มีลักษณะเป็นช่อง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และลดความผิดพลาดในการจัดทำงบการเงิน กระดาษทำการจัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดทำงบการเงิน แต่มีใช้ส่วนหนึ่งของการบันทึกบัญชีหรืองบการเงินที่จะแสดงให้กับบุคคลภายนอก

5.2 การจัดทำบทลง

ขั้นตอนการจัดทำบัญชีตามวงจบบัญชี กิจการจะต้องจัดทำบทลงก่อนการจัดทำงบการเงินเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชี ส่วนการจัดทำกระดาษทำการเพื่อช่วยให้การจัดทำงบการเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว แต่กรณีที่เป็นกิจการขนาดเล็กและมีรายการไม่มากนักอาจไม่จำเป็นต้องจัดทำกระดาษทำการก่อนทำงบการเงินก็ได้ การจัดทำบทลงและกระดาษทำการมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 งบทดลอง

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ให้คำจำกัดความของงบทดลองไว้ดังนี้ “รายงานที่แสดงยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภททั่วไปทุกบัญชีของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าการบันทึกรายการบัญชีทั้งด้านเดบิตและด้านเครดิตของบัญชีต่าง เป็นไปตามระบบบัญชีคู่ ซึ่งจะเป็นการช่วยในการจัดทำงบการเงินในแต่ละงวด” งบทดลองมีรูปแบบดังนี้

Name of Business (1)

Trial Balance (2)

DD.....MM.....YY..... (3)

Account Name	A/C No.	Debit		Credit	
		Baht	St.	Baht	St.
(4)	(5)	(6)		(7)	
		(8)		(9)	

งบทดลองประกอบด้วยส่วนต่าง ดังต่อไปนี้

1. ชื่อร้านหรือกิจการที่ทำงานทดลอง
2. คำว่า “งบทดลอง”
3. วันที่ที่จัดทำงบทดลอง
4. ชื่อบัญชีแยกประเภทตามผังบัญชีที่มียอดคงเหลือ
5. ช่องเลขที่บัญชีใช้สำหรับเขียนเลขที่บัญชีของบัญชีนั้น
6. ช่องเดบิต ใช้สำหรับใส่จำนวนเงินของบัญชีต่าง ที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต
7. ช่องเครดิต ใช้สำหรับใส่จำนวนเงินของบัญชีต่าง ที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต
8. จำนวนเงินรวมด้านเดบิต
9. จำนวนเงินรวมด้านเครดิต

5.2.2 ขั้นตอนการจัดทำงบทดลอง

การจัดทำงบทดลองด้วยภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนเช่นเดียวกับการจัดทำงบทดลองในรูปแบบภาษาไทย
ปรับเปลี่ยนเพียงภาษาที่ใช้ในการจัดงบทดลอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแบบฟอร์มงบทดลองในรูปแบบภาษาอังกฤษ

Name of Business

Trial Balance

DD.....MM.....YY.....

Account Name	A/C No	Debit		Credit	
		Baht	St.	Baht	St.

ขั้นตอนที่ 2 นำยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั้งหมดมาแสดงในงบทดลอง โดยเรียงตามลำดับหมวด และเลขที่บัญชี

Nakhon Trade
Trial Balance
31 January 25x1

Account Name	A/C No	Debit		Credit	
		Baht	St.	Baht	St.
Cash	101	197,670	-		
Cash in Bank	102	84,752	50		
Account Receivable	103	-	-		
Purchases Tax	104	-	-		
Office equipment	105	30,000	-		
Accounts Receivable-The Revenue Department	106	2,187	50		
Account Payable	201			32,100	-
Sales Tax	202			-	-
Capital	301			300,000	-
Sales	401			49,000	-
Sales Returns and Allowances	402	3,000	-		
Sales Discount	403	440	-		
Purchases	501	48,250	-		
Freight in Expense	502	1,800	-		
Purchases Return and Allowance	503			1,000	-
Purchases Discount	504			300	-
Freight out Expense	505	1,300	-		
Utility expenses	506	5,000	-		
Wages expenses	507	8,000	-		

หมายเหตุ ใช้ข้อมูลยอดคงเหลือจากตัวอย่างที่ 3.2

ขั้นตอนที่ 3 ช่องเลขที่บัญชีให้ใส่เลขที่บัญชีของแต่ละบัญชี

ขั้นตอนที่ 4 รวมจำนวนเงินช่องเดบิตและช่องเครดิต ยอดรวมทั้งสองช่องจะต้องเท่ากันแสดงว่าง

บททดลองลงตัว

Nakhon Trade
Trial Balance
31 January 25x1

Account Name	A/C No	Debit		Credit	
		Baht	St.	Baht	St.
Cash	101	197,670	-		
Cash in Bank	102	84,752	50		
Account Receivable	103	-	-		
Purchases Tax	104	-	-		
Office equipment	105	30,000	-		
Accounts Receivable-The Revenue Department	106	2,187	50		
Account Payable	201			32,100	-
Sales Tax	202			-	-
Capital	301			300,000	-
Sales	401			49,000	-
Sales Returns and Allowances	402	3,000	-		
Sales Discount	403	440	-		
Purchases	501	48,250	-		
Freight in Expense	502	1,800	-		
Purchases Return and Allowance	503			1,000	-
Purchases Discount	504			300	-
Freight out Expense	505	1,300	-		
Utility expenses	506	5,000	-		
Wages expenses	507	8,000	-		
		382,400	-	382,400	-

หมายเหตุ ใช้ข้อมูลยอดคงเหลือจากตัวอย่างที่ 3.2

กระดาษทำการประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนหัวของกระดาษทำการ มี 3 บรรทัด บรรทัดที่ 1 ชื่อกิจการ บรรทัดที่ 2 กระดาษทำการ และบรรทัดที่ 3 รอบระยะเวลาบัญชีหรืองวดที่จัดทำ
2. ช่องชื่อบัญชี ใช้บันทึกชื่อบัญชีตามผังบัญชีที่มียอดคงเหลือ
3. ช่องเลขที่บัญชี ใช้บันทึกเลขที่บัญชีสำหรับบัญชีที่ปรากฏในช่องชื่อบัญชี
4. งบทดลอง ประกอบด้วยด้านเดบิตและด้านเครดิต ใช้บันทึกยอดคงเหลือตามงบทดลอง
5. ช่องรายการปรับปรุง ประกอบด้วยด้านเดบิตและด้านเครดิต ใช้บันทึกรายการปรับปรุง
6. ช่องงบกำไรขาดทุน ประกอบด้วยด้านเดบิตและด้านเครดิต ใช้บันทึกรายการในหมวดบัญชีรายได้ และค่าใช้จ่าย
7. ช่องงบฐานะการเงิน ประกอบด้วยด้านเดบิตและด้านเครดิต ใช้บันทึกรายการในหมวดบัญชีสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

ขั้นตอนที่ 2 คัดลอกงบทดลองมาใส่ในช่องงบทดลอง

ขั้นตอนที่ 3 นำสินค้าคงเหลือปลายงวดไปลงต่อท้ายในช่องซื้อบัญชี บันทึกจำนวนเงินด้านเครดิตของงบกำไรขาดทุน และด้านเดบิตในงบฐานะการเงิน

ขั้นตอนที่ 4 นำรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไปมาลงในช่องรายการปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 5 นำตัวเลขในงบทดลองผ่านไปยังงบกำไรขาดทุนและงบฐานะการเงิน

ขั้นตอนที่ 6 รวมยอดในช่องงบกำไรขาดทุนและงบฐานะการเงิน

ขั้นตอนที่ 7 หาผลต่างในงบกำไรขาดทุน

ขั้นตอนที่ 8 รวมยอดจำนวนเงินด้านเดบิตและด้านเครดิตของช่องงบกำไรขาดทุน และงบฐานะการเงิน

5.3.3 กระดาษทำการสำหรับธุรกิจบริการ

กระดาษทำการ เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ธุรกิจบริการใช้ในการตรวจสอบการบันทึกบัญชีก่อนการจัดทำงบการเงิน โดยมีรายละเอียดดังตัวอย่างที่ 5.1

ตัวอย่างที่ 5.1 ต่อไปนี้เป็นข้อมูลงบทดลอง พร้อมรายการปรับปรุงของร้านไหมไทยนวดสปา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

**Mai Thai Massage and Spa Shop
Trial Balance
31 December 25x1**

Account Name	Account No	Debit		Credit	
		Baht	St.	Baht	St.
Cash	101	50,000	-		
Cash in Bank	102	100,000	-		
Account Receivable	103	45,000	-		
Prepaid Rent Expenses	104	12,000	-		
Office Supplies	105	8,000	-		
Office equipment	106	100,000	-		
Accumulated Depreciation - Office equipment	107			20,000	-
Account Payable	201			40,000	-
Unearned Revenue	202			10,000	-
Capital	301			200,000	-
Service Revenue	401			120,000	-
Salaries Expenses	501	70,000	-		
Utilities Expense	502	5,000	-		
		390,000	-	390,000	-

Additional Information:

1. Prepaid Rent Expenses of 12,000 baht covers 12 months (September 25X1–August 25X2).
2. Office supplies on hand at year-end are 3,000 baht.
3. Equipment is depreciated at 20% per year (straight-line).
4. Unearned revenue of 10,000 represents advance payments for services to be delivered in 25X2.
5. Salaries of 4,000 Baht are unpaid at year- end.

Task : Prepare the adjusting entries and an adjusted trial balance in a 8-column worksheet format.

Mai Thai Massage and Spa Shop
Work Sheet
For the year ending 31 December 25x1

Account Name	Account No.	Trial Balance		Adjustment		Income Statement		Statement of financial position	
		Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Cash	101	50,000	-					50,000	
Cash in Bank	102	100,000	-					100,000	
Account Receivable	103	45,000	-					45,000	
Prepaid Rent Expenses	104	12,000	-		114,000			8,000	
Office Supplies	105	8,000	-		215,000			3,000	
Office equipment	106	100,000	-					100,000	
Accumulated Depreciation - Office equipment	107		20,000		3120,000				40,000
Account Payable	201		40,000						40,000
Unearned Revenue	202		10,000						10,000
Capital	301		200,000						200,000
Service Revenue	401		120,000				120,000		
Salary Expenses	501	70,000	-	414,000		74,000			
Utility Expense	502	5,000	-			5,000			
		390,000	-	390,000	-				
Rent Expense	503			114,000		4,000			
Office Supplies Expenses	504			215,000		5,000			
Depreciation - Office equipment	505			3120,000		20,000			
Accrued Salary Payable	203				414,000				4,000
				33,000	-	33,000	-		
						108,000	120,000	306,000	294,000
Net Profit						12,000			12,000
						120,000	120,000	306,000	306,000

5.3.4 ภาระผูกพันสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

การจัดทำภาระผูกพันสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า เป็นขั้นตอนสำคัญในการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดทำงบการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลจากบัญชีต่าง ๆ ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยมีรายละเอียดดังตัวอย่างที่ 5.2

ตัวอย่างที่ 5.2 ต่อไปนี้เป็นข้อมูลงบทดลอง พร้อมรายการปรับปรุงของร้านแสงชัยการค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

Sangchai shop
Trial Balance
31 December 25x1

Account Name	Account No	Debit		Credit	
		Baht	St.	Baht	St.
Cash	101	55,700	-		
Cash in Bank	102	50,000	-		
Account Receivable	103	25,000	-		
Inventories (Beginning)	104	10,000	-		
Office equipment	105	15,000	-		
Accumulated Depreciation - Office equipment	106			3,000	-
Building	107	300,000	-		
Accumulated Depreciation -Building	108			15,000	-
Account Payable	201			30,000	-
Capital	301			250,000	-
Sales	401			200,000	-
Sales Returns and Allowances	402	4,200	-		
Sales Discount	403	1,900	-		
Other Revenue	404			50,000	-
Purchases	501	80,000	-		
Freight in Expense	502	1,800	-		
Purchases Return and Allowance	503			3,500	-
Purchases Discount	504			2,200	-
Electricity Expense	506	1,600	-		
Salary Expense	507	8,500	-		
		553,700	-	553,700	-

Additional Information:

1. The ending inventory value is 5,000 THB.
2. Office equipment depreciation is calculated at 20% per year (the office equipment was purchased on January 1, 25x0).
3. Building depreciation is calculated at 5% per year.
4. A provision for doubtful debts is set at 1% of the outstanding accounts receivable balance at the end of the period.

Sangchai shop

Work Sheet

For the year ending 31 December 25x1

Account Name	Account No.	Trial Balance		Adjustment		Income Statement		Statement of financial position	
		Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Cash	101	55,700	-					55,700	-
Cash in Bank	102	50,000	-					50,000	-
Account Receivable	103	25,000	-					25,000	-
Inventories (Beginning)	104	10,000	-			10,000	-		
Office equipment	105	15,000	-					15,000	-
Accumulated Depreciation - Office equipment	106		3,000	-	3,000	-			6,000
Building	107	300,000	-					300,000	-
Accumulated Depreciation - Building	108		15,000	-	15,000	-			30,000
Account Payable	201		30,000	-					30,000
Capital	301		250,000	-					250,000
Sales	401		200,000	-			200,000	-	
Sales Returns and Allowances	402	4,200	-			4,200	-		
Sales Discount	403	1,900	-			1,900	-		
Other Revenue	404		50,000	-			50,000	-	
Purchases	501	80,000	-			80,000	-		
Freight in Expense	502	1,800	-			1,800	-		
Purchases Return and Allowance	503		3,500	-			3,500	-	
Purchases Discount	504		2,200	-			2,200	-	
Electricity	506	1,600	-			1,600	-		

Account Name	Account No.	Trial Balance				Adjustment				Income Statement				Statement of financial position			
		Debit		Credit		Debit		Credit		Debit		Credit		Debit		Credit	
Expense																	
Salary Expense	507	8,500	-							8,500	-						
		553,700	-	553,700	-												
Inventories (Ending)	106										5,000	-		5,000	-		
Depreciation - Office equipment	508				3,000	-				3,000	-						
Depreciation - Building	509				15,000	-				15,000	-						
Doubtful Accounts	510				250	-				250	-						
Allowance for Doubtful Accounts	104						250	-							250	-	
					18,250	-	18,250	-		126,250	-	260,700	-	450,700	-	316,250	-
Net profit										134,450	-				134,450	-	
										260,700	-	260,700	-	450,700	-	450,700	-